ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1.-3/23/180

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Sirje Biin
Otsuse tegemise aeg ja koht	28.02.2023, Tallinn
Vaide esitamise aeg	22.01.2023
Teabevaldaja	Kehtna Vallavalitsus e-posti aadress: kehtna@kehtna.ee
Vaide esitaja	XXX e-posti aadress: xxx

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata;
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 lõige 2).

Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. XXX esitas 02.01.2023 Kehtna Vallavalitsusele teabenõude, milles soovis saada Kehtna Vallavalitsuse ja MTÜ Lumider vahel 30.06.2021 sõlmitud Järvakandi terviseradade haldamise lepingu nr 12-2/2021/60 alusel esitatud arvete ja maksekorralduste koopiaid.
2. Kehtna Vallavalitsus vastas 18.01.2023: *arve ja maksekorraludus ei ole avalik teave AvTS §*

3 mõistes. Arve on raamatupidamislik algdokument ning maksekorraldus makse teostamist tõendav dokument. Eelnimetatud dokumendid ei vasta avaliku teabe mõistele ning ei ole käsitletavad avaliku teabena. AvTS § 12 lõikest 2 lähtudes, Kehtna Vallavalitsuse dokumendiregistris raamatupidamisdokumente ja maksekorraldusi ei registreerita. Raamatupidamisdokumendid on sisemised töödokumendid.

3. XXX esitas Andmekaitse Inspektsioonile 22.01.2023 vaide Kehtna Vallavalitsuse tegevuse peale teabenõude täitmisel.
4. Andmekaitse Inspektsioon tegi asjaolude selgitamiseks Kehtna Vallavalitsusele järelepärimise, küsides, kas Kehtna Vallavalitsusel on olemas lepinguga seotud arved ja maksekorraldused ning mis põhjusel keeldub teabevaldaja teabenõude täitmisest.
5. Kehtna Vallavalitsus vastas järelepärimisele 14.02.2023.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Kehtna Vallavalitsuse käsitlus siduda avalik teave dokumendiregistriga, väites, et dokumendiregistris raamatupidamisdokumente ei registreerita, on eksitav. Teabenõudega küsitav avalik teave ei pea olema dokumendiregistris, sest AvTS § 3 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Vallavalitsuse väide: „Raamatupidamisdokumendid on sisemised töödokumendid." ei ole kooskõlas AvTS § 36 lg 1 p 9 sätestatuga, mille kohaselt teabevaldaja ei tohi asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistada dokumente kohaliku omavalitsuse üksuse eelarvevahendite kasutamise kohta.

Toetudes eelnevalt esitatule, palun: teha Kehtna Vallavalitsusele ettekirjutus, millega kohustada Kehtna Vallavalitsust väljastama 02.01.2023 teabenõudega küsitud avalik teave.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED

Vastuseks Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele vaidemenetluses teatas teabevaldaja, et on vaide esitajale nõutud arved ning maksekorraldused edastanud.

Lisaks peab Kehtna Vallavalitsus vajalikuks märkida, et *õigusrahu huvides ei pea Kehtna Vallavalitsus vajalikuks asuda Andmekaitse Inspektsiooniga vaidlusesse. Lisaks mainime, et Kehtna Vallavalitsusel omab ligipääsu programmidele, milles asuvad lepinguga 12-2/2021/60 seotud arved ja maksekorraldused; Kehtna Vallavalitsus jääb teabenõude täitmisest keeldumise vastuskirjas toodud põhjuste juurde, neid siinkohal kordamata. Samas leiame, et Andmekaitse seisukoht, et Kehtna Vallavalitsuse põhjendus „ei sobi" on motiveerimata ning paljasõnaline.*

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

1. AvTS § 45 lõike 1 kohaselt teostab Andmekaitse Inspektsioon teabevaldajate üle järelevalvet teabenõuete täitmisel ja teabe avalikustamisel.
2. Teabenõuete täitmisega seotud vaidlusi lahendab Andmekaitse Inspektsioon vaidemenetluses haldusmenetluse seaduse (HMS) sätete alusel.
3. AvTS § 3 lg 1 sätestab, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Seega saab teabenõude korras küsida koopiaid ja väljavõtteid teabevaldajal olemasolevatest dokumentidest.

4. AvTS § 5 lõike 1 punkti 1 kohaselt on teabevaldajaks riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutus. Kehtna Vallavalitsus on kohaliku omavalitsuse asutus, seega teabevaldaja AvTS-i mõttes.
5. AvTS § 4 lg 1 kohaselt on teabevaldajad kohustatud demokraatliku riigikorralduse tagamiseks ning avaliku huvi ja igaühe õiguste, vabaduste ja kohustuste täitmise võimaldamiseks tagama juurdepääsu nende valduses olevale teabele seaduses sätestatud tingimustel ja korras.
6. Teabele juurdepääsu saab tagada kas teabe avalikustamisega (nõuded on sätestatud AvTS 4. peatükis) või teabenõude täitmisega (nõuded on sätestatud AvTS 3. peatükis).
7. Teabenõue tuleb täita viie tööpäeva jooksul või sama aja jooksul teatada tähtaja pikendamisest (AvTS § 18 ja 19).
8. Teabenõue loetakse teabevaldaja poolt täidetuks, kui teave on teabenõudjale edastatud seaduses sätestatud viisil, teabenõue on edastatud vastavalt kuuluvusele või teabenõudja on juhatatud avalikustatud teabe juurde (AvTS § 20).
9. Teabenõude täitmisest saab keelduda, kui selleks on mõni AvTS § 23 loetletud alus. Keeldumist tuleb ka põhjendada.
10. Kui keeldumise põhjuseks on see, et taotletava teabe suhtes kehtivad juurdepääsupiirangud, tuleb viidata ka selle alusele (loetletud AvTS §-s 35).
11. Ka juhul, kui teabenõudena pealkirjastatud pöördumine ei ole oma sisult teabenõue AvTS mõttes ja seda saab lugeda selgitustaotluseks (AvTS § 23 lg 2 p 5), tuleb teabenõudjale sellest viie tööpäeva jooksul teada anda.
12. Praegusel juhul sai teabenõudja oma 02.01.2023 teabenõudele vastuse 18.01.2023, st teabevaldaja ei järginud AvTS-s sätestatud tähtaega.
13. Vastuses keeldub teabevaldaja küsitu väljastamisest, kuna tema arvates ei ole arved ja maksekorraldused avalik teave, sest tegemist on raamatupidamislike algdokumentidega, mida ei registreerita dokumendiregistris. Seetõttu ei olevat ka teabenõudja taotlus käsitletav teabenõudena.
14. Et selline lähenemine ei ole avaliku teabe seadusega kooskõlas, selgitasin teabevaldajale juba 26.01.2023 järelepärimises. Selgitasin sealhulgas ka seda, et kuigi AvTS § 12 lõige 2 sätestab, et raamatupidamisdokumente ei pea dokumendiregistris registreerima, ei tähenda see, et tegemist pole avaliku teabega. Lihtsalt nende suhtes ei kehti dokumendiregistrisse kandmise kohustust (AvTS § 12 lg 2). Ka raamatupidamisdokumendid on avalik teave, neid saab küsida teabenõudega ning teabevaldaja peab need väljastama juurdepääsupiiranguteta osas nagu muugi avaliku teabe. Selgitasin ka, et teabenõudes küsitud arved ja maksekorraldused on seotud lepinguga, mille eest tasub vald ning valla raha kasutamisega seotud teavet ei saa tulenevalt AvTS § 36 lg 1 punktist 9 salastada.
15. Kehtna Vallavalitsus märgib lisaks, et ei pea õigusrahu huvides vajalikuks asuda Andmekaitse Inspektsiooniga vaidlusesse, jääb teabenõude täitmisest keeldumise vastuskirjas toodud põhjuste juurde ja leiab, et *Andmekaitse seisukoht, et Kehtna Vallavalitsuse põhjendus „ei sobi“ on motiveerimata ning paljasõnaline.*
16. Kehtna Vallavalitsuse eelnimetatud vastusest saab järeldada, et neil puudub arusaam, mis on avalik teave ning millised on teabevaldaja kohustused ja õigused tulenevalt avaliku teabe seadusest ja haldusmenetluse seadusest.
17. See, et teabenõude täitmata jätmise põhjused ei sobi, tähendabki seda, et need on seadusega vastuolus. Ka ei ole teabevaldaja kasutanud talle HMS § 40 lõikest 1 tulenevat õigust (millele Andmekaitse Inspektsioon järelepärimises ka viitas) esitada asja kohta oma

arvamus ja vastuväited. Vastuses ei ole ühtegi põhjendust ega selgitust, miks avaliku ülesande täitmisel saadud/loodud teave ei ole avalik teave ja miks ei pea Kehtna Vallavalitsus täitma teabevaldajale avaliku teabe seaduses sätestatud nõudeid.

18. Selgitan teabevaldajale lisaks juba varasemalt järelepärimises ja ka käesolevas vaideotsuses eespool öeldule, et teabevaldaja kohustus on täita teabenõuded avaliku teabe seaduse sätteid järgides. Selgitan alljärgnevalt veel kord, miks on tegemist avaliku teabega ja miks peab sellega seotud teabe väljastama.
19. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) § 6 lõike 1 kohaselt on valla teede ehitamine ja korrashoid ning heakorra tagamine omavalitsusüksuse ülesanne, st talle seadusega pandud avalik ülesanne.
20. Kehtna Vallavalitsus on 30.06.2021 sõlminud Lumider MTÜ-ga Järvakandi terviseradade haldamise lepingu nr 12-2/2021/60 ehk pannud oma avaliku ülesande täitmise kohustused lepingupartnerile. Avalik ülesanne jääb avalikuks ülesandeks vaatamata sellele, kes seda täidab.
21. Eelnimetatud avaliku ülesande täitmise eest tasub lepingupartnerile Kehtna Vallavalitsus oma eelarvevahenditest.
22. AvTS § 36 lg 1 punkt 9 sätestab, et kohalik omavalitusüksus ei tohi asutusesiseseks kasutamiseks tunnistatud teabeks tunnistada dokumente eelarvevahendite kasutamise kohta.
23. Teabevaldaja on 14.02.2023 Andmekaitse Inspektsiooni järelpärimisele vastanud ja teatanud vaide esitajale arvete ja maksekorralduste väljastamisest. Seega on teabevaldaja teabenõude täitnud, millega on õiguslik olukord taastatud ja ettekirjutuse tegemiseks alus on ära langenud. Seetõttu jätan vaide rahuldamata.
24. Küll aga juhin Kehtna Vallavalitsuse kui teabevaldaja tähelepanu vajadusele suhtuda vastutus- ja asjatundlikumalt neile avaliku teabe seaduses pandud ülesannete täitmisse ja võtta asjatut arrogantsi väljendamata arvesse järelevalveasutuse asjakohaseid selgitusi ja seisukohti.

(allkirjastatud digitaalselt)
Sirje Biin
jurist
peadirektori volitusel